

Locuinta Redactorului
si
Cancelaria Redactoarei
e iu
Strata Morarilor Nr. 13.
Scrisorile nefracurate nu se voru
primi decat cu numai de la coresponden-
ti regulari ai „Federatiunii.“
Articoli ramisi si nepublicati se
voru arde.

FEDERATIUNEA

Diurnal politiciu, literariu, comercialu si economicu.

Va es fi Mercuri-a, Vineri-a si Dominec'a.

Constatatare oficiala a renegatilor romanii.

Din funte credibilu primim informatiunea ca D. Pap Alajos numit membru judecatoriu la despartimentulu de casatiune alu Curiei regesci, in reportulu facutu catra imperatulu, au fostu propusu ca romanu. Asemenea D. Boeriu numit consil. (inspectoru) scol. pentru comit. Solnoci inter. (Transilv.) fu era ca romanu propusu (la recomandationea lui prefectu Torma Károly, eu carele, este ruditu (cumnatu) si carele, precum dice diuariulu mag. „Ellenbör“ (Controloru) pre tote rade sale le ajuta la posturi grase) si ca romanu numit pentru unu comitat cu poporatiune romanescu. Presagiu nostru facutu cu ocaziunea publicarii numirilor la curtea de casatiune s-au implinitu. — Este sciutu ca D. Pap Alajos e romanu de origine asemenea toti Boeresci, dear si numerulu lorulegiune, sunt toti romani dupa origine, dar este sciutu totodata ca dloru nu voru se audia despre acesta, ba ni-ar da in capu daca li-am dica ca sunt romani, ne miram dara cum suferu ei a fi calificati de ceea ce se infiora, si de ceea ce romanii nu voru se-i renumose. El suferu inse buerosu nu pentru ca li place a-si aduce a minte de originea loru ci pentru ca „bonus odor lucru undecunque proveniat“, adeca „pentru bieta fraga si frundi a ti-e draga.“ Noi scium ca apucaturu nu e noua s-vu intrebuiti si in dilele doftorului Bach, candu dd. Marcoviciu si Lucaciu fusese numit ca romani si figurau ca atari la curtea de casatiune in Vien'a — dar vomu protesta pururea in contra astorul felu de apucature, pentru ca daca din respecte politice guvernului actualu asta cu cale a delaturu intelegerintia nostra, cu tote ca la aplicarea in sfera judecatoresca nu vomu admite neci odata validitatea pretestului futile de respecte politice, — intelegerem bine ce va se dica, din punctu de vedere magiaru, si vomu suporta cu resignatiune lovitur a guvernului, dar un'a ceremu si pretindem de la stagiunea situatiunii ca se ne crutie de batjocura. Daca M. S. va fi ordonatu (ceea ce credem, si chiar apucaturu amintita o dovedesce, ca ei altmirena nu s-ar pot splica) ca la tote ramurile administratiunei publice si judecatoresci se iee in consideratiune interesele poporatiunii, prin urmare si a le Rloru, atunci guvernului prin apucaturu cestiunata au eludat intelegerinta Monarcului, era de romani si-au batutu jocu. Se intielege de sine ca aceste le dimesiuni conditiunatu, adeca de va fi adeverata scirea ce noi o primisramu, precum amintim mai susu, din funte credibilu, pentru ca daca dd. Pap Alajos si Bójér au fostu propusi si numiti ca magiaru era nu ca romanu, n'avemu nici unu cuventu.

Cu multu mai pocita este scirea ce ni vine prin medulocirea unui inspectoru scol. despre numirea lui Szemeréley, adeca a unui magiaru de insp. scol. pentru done comitate curatu romanesci. Ministrul cultelor si al insructiunii publice Dr. Eötvös, avuse intentiunea de a numi inspect. scol. romanu atatu pentru Solnoci, catu si pentru Zarandu-Unedor'a, si era rasolutu a o si exceptu. Dar amic i seculari ai natiunii romane si anheliant de a inghitite totte posturile mai grase, apucara de veste si nescocira in data modulu cum s-ar pot elude intentiunea ministrului, deci d. Torma cunoscandu drastic a potere a esintiei numelui seu inceputa rade una portiune buna de hereanu si o puse sub nasulu de multu prin metapsicose metamorfosatului cumnatu alu seu Bójér, carele strenutamplu, se descepta din somnulu magiarismului si reinviuva ca Boieriu. Un'a la mana. Asta o si amintiramai susu. Deci trecem la mitulu pocitu, carele nu l'am crede decum vanu ni-ar veni de la unu insp. scol. precum diseram, adeca de la unu omu ce pote fi bine informatu. Pentru Zarandu Unedor'a nu era de ajunsu tauturgia de a reinviu vre unu renegatu, acesta ar fi fostu numai gluma eiganului, deci trebuia mistificatiune mai mare, de a reinviu unu comitat intregu! prin procedura analogă dar totu-si contraria. Cum asta minane? Eea asi. Domnisorii Barcsay (quondam Barcianu) carele prin numele de botezu Arpadu crede a-si fi acoperit cu velut intunericului originea romana, nu mai putiun gloriosa decat a filor lui Arpadu si colegulu seu deputat alu orasului Hatieg, grabescu amendoi in mortea calului la ministrul Eötvös si l'intreba de este adeveratu ca are intentiunea de a numi insp. scol romanu pentru Zar. Unedor'a. Ministrul: „Da, dloru, fiindca aceste doue comitate sunt curatu romanesci.“ Dioscurii: „Vorba de giab'a, nu sunt.“ Ministrul „E bine, Domnisorii mei, eu asi am sciutu din carti de geografie, statistica,

etc.“ Di. Oscuri „Da poporatiunea comitatului Unedoru este asta-di romanescu, dar se sciti ca odeniora, inca sub Atil'a, au fostu curatu asiatica, si nu de la Troi'a, ei de la . . . de la, acum nu ni vine aminte namele tierei de unde au descalecatu stranebunii nostri (dupa d. prof. Glodariu) destulu ca au fostu magiari si mai tardi s-au romanisatu, avemu in arcivele familiei nostre documinte destule despre acesta, precunt avemu arburele genealogicu alu familiei nostre, (carele se urca pana la opinc'a romanescu) daca vreti despuneti 50 de omnibus, ca se le aduca si se le cetiti. Maremaestru, vreamu se dimesi, Ministrul „Vai de capulu meu! Eu carele de politic'a cea innalta n'am doue minute libere se mai citescu documentele vostre, ba vi crediu pre parola de cavaleri magiari, si totodata vi spunu ca pricepu sublimul scopu alu vostru. Unu inspectoru scol. magiaru si romanisatii magiari din Unedor'a voru reinviuva! Vi numescu dura pre Szermely, apoi Marele Joue se incunune ostenele vostre cu caciula cea de ursu a lui Bendeguzu! (Ministrul va fi cugetatu intru sine „credat Judaens Apella! dar procedura intorsa mi place, este forte ingeniosa si multu mai de folosu pentru noi, a reinviu mai bine pre magiarii decat pre romanii cei morti. Aceste copii nesdravini ar' merita se fie ministri.“)

Daca acesta istoriora nu ar fi atatu de tristu-ridiculosa ar' merita a se face intercalare in camer'a deputatilor, „de este adeveratu, ca numirele cestiunate s-au facutu pre temeiulu acestor pretest?“ Ne marginim a cere deslucre ca tu D. Pap Alajos de la D. ministrul alu justitiei, era pentru D. Bójér de la D. ministrul alu instructiunii publice, daca intru adeveru in propusetiunea facuta catra imperatulu acei doi domni au fostu calificati de romani, seba? ca publiculu se nu fie in ratecire.

Cat. Ceus.

Diet'a Ungariei.

Siedintia din 21 maiu a camerei deputatilor.

Se continua pertratarea generale a proiect. de adresa. Ernestu Simonyi pledeza pentru proiect. seu respectivu alu st. estreme. Apoi urmeaza Svetozaru Mileticiu:

On. Camera! Proiectul meu de adresa este claru, atatu in privint'a punctului de manecare, catu si eu priuare la principiele politice si natiunali.

Punctul meu de manecare e totu acelu-a alu ambelor parti opusetiuniali, scopul meu finale inse difereste in catu-va. Scopul meu finale nu e numai perfecta libertate constitutiunale, conditiunata prin autonomia de statu, ci totu-de-una-data si legala indreptatire a natiunilor.

Acus'a redicata contra proiect. meu consiste in acea, ca sistemul amintit conduce monarcia si mai alesu Ungari a la disolutiune, era unii adaugu, ca acesta ar fi nu numai resultatul acestui sistem, ci si scopul meu.

Daca natiunea serbesca ar trage ore-si care folosu din disolutiunea acesta, ma daca nu s-ar areta pericolul, ca acei saptori disolutori, cu alte natiuni ar' inghitii si pre natiunea serbesca, atunci acus'a acesta ar' fi justificata, altmentre inse nu e altu ce, de catu demascarea propriului scopu afundu tajatoriu si periculosu pentru alte natiuni. Nu e lucru mai usioru decat a prevede urmările institutiunilor de statu. Nu credu, ca modulu raportelor de dreptu publicu, care ar' indestul nu numai pre germani si unguri, si si pre atate milioane de slavi si alte natiuni, ar' conduce monarcia, seu Ungari a la disolutiune, acea inse e securu, ca raportulu presinte de dreptu publicu este periculosu pentru natiunile slave, si in fine nu involve numai slavilor pericolul, ci totu-de-una-data — si inca intruna mersu mai mare, — natiunii magiare, pre cont'a Ungariei si a libertatii constitutiunali, ca ce daca ar' deveni muntii Boemiei in manile unei alte poteri mari, atunci si Carpatii ar' forma una bariera debila contra estinderii acelei poteri mari, atunci n-ar' fi diferintia intre Laita si Vagu, Sutla si Drav'a, Tis'a si Muresiu; apoi in privint'a capacitatilor strategice actuala politica interna si esterna conduce intracoalo.

Dnii deputati Tis'a si Pulschi sunt contra veri-cârui amestecu in afacerile transilaitane; dnu Tis'a pote ca are dreptu din punctul seu de vedere alu dreptului de statu, de si in casulu acesta anexiunile internatiunali nu se

Pretul de Prenumeratune:
Pre triu lune 3 fl. v. a.
Pre si se lune 6 " " "
Pre anu intregu 12 " " "

Pentru Roman'a:
pre anu intregu 40 Lei n. 16 fl. v. a.
" 6 June 20 " = 8 " "
" 3 " 10 " = 4 " "

Pentru Insertiuni:
10 cr. de linia, si 30 cr. tapa timbrale pentru fisele care publicatune separate. In locul deschis
20 cr. de linia.
Un exempliar costă 10 cr.

potu numi amestecu in afacerile interne; dnu Pulschi inse si majoritatea camerei se asta pre acelu punctu alu dreptului de statu, conformu caru-a veri-ce amestecu nu e usurpare ci este unu se justificatu si constitutiunalu. Conformu art. 25, din legea de impaciuire camer'a are dreptulu d'a veghiu, ca ore implinesc-se seu nu conditiunile fundamentali ale impaciuirii? era opusetiunii i este permisu a areta depestele sistemului dominitoru pre propriulu terenu alu majoritatii, si d'in acestu punctu de vedere mi-sustienu dreptulu ca, la casu candu se va susține si mai de parte in Transilaitani a una astu-feliu de stare si mai alesu candu si polonii ar' paresi senatulu imperialu, se presintu in intielesulu art. 25, una motiune relativa la suspendarea legilor de impaciaciune.

Reamanu pre langa proiectulu meu, care, de si l'am presentatu namai eu singuru, contine inse programul partitei liberali serbesci si prin urmare: longus est ordo juvenum post me venientium idemque petentium.

Siedintia din 22. maiu a camerei deputatilor.

Dupa autenticarea procesului verbalu alu siedintiei precedinti, Lud. Ronay presinta petitinea cercului elect. Santu-Niculaulu-Mare (cott. Torontalu), pentru a se ordene noua conseriere a alegatorilor din acelui cercu. — D'in partea juriului verificatoru se dechiaru verificati: Franciscu Rimanoczy, Georgiu Zlinsky si Jonu Keményfy; er' contra alegorii dep. Svetozaru Mileticiu (alesu in cere. Basia-hid'a) se cere investigatiune, care se si acorda, esitandu-se ca investigatoru Antonu Jancovicu. Apoi se continua desbaterea generale a supra proiectului de adresa.

B. Lud. Simonyi si-aduce aminte in discursulu seu si de natiunitati dincundu: Ce'a ce am disu cu ani inainte d'ast'a in caus'a compatriotilor nostri, pentru ce m'am luptat cu ocazie crestii legii pentru natiunitati, o potu repeti si adi, — ca adeca se implementeaza tote pretensiunile compatriotilor nostri, care convinu cu unitatea, intregitatea nedivisibile si interesulu comunu alu statului ungurescu. Depinde de la compatriotii nostri, ca se guste, se desvolte egal'a indreptatire (!?), ce in mare parte sa si pusu in vietua (Dlu baronn dice acesta, inse nu credem se o creda. Rap.) in privint'a natiunitatilor etc.

Au mai vorbitu: Dem. Horváth, los. Samasa si Maur. Perzel pentru proiectulu comisiunii (deac.), S. Vucovicu, Virgilu Szilagy si Cernatoni pentru alu lui Tis'a.

Siedintia se inchia la 2 ore d. am.

Din siedintia de la 24 maiu a camerei deputatilor.

Dupa autenticarea proces. verb. alu sied. treeute presiedintele anuncia mai multe serisori.

Vilhelmu Paulini-Toth pune pre mes'a camerei mai multe documente pentru a adeveri netemeinici'a respusului datu de ministrul intern. la intercalare facuta in caus'a localitatii reunionii literarie „Slovensca Matitia“ din Turotiu-Santu-Martinu. Se voru predă ministrului respectivu.

Paulu Hoffmann intercalera pre ministrul lucratoru publice ca are de cugetu a face despusestiunii pentru inceata necasurilor provenitorie din lipsa si scumpetea locuintelor in Bud'a-Pest'a? — C Em. Mico dechiaru, ca va esmitre una ancheta in caus'a acesta.

Eug. Szirmay intercalera pre ministrul fin., ca considerandu daunele ce le-a produs gerulu in semenaturele de secara, si deosebitu in vile in mai multe părți ale treci, face-va despusestiune, ca proprietarii daunati se sia scutiti de una parte a dării, in proportiune cu daun'a ce ia ajunsu? — Se predă ministr. respectivu.

Urmăza raporturile juriului verificatoru, dechiarandu-se verificate deputatii urmatori: Jonu Horváth, Jonu Döry, Ign. Somossy, Juliul Kautz, Lud. Mocsary, Ludov. Dobsa, e. Fernandu Zichy si Franciscu Pulszky; — er' contra alegorii dplui Jonu Rákóczy (d'in cer. Duna-Patai) se ordenă investigatiune. — Vil. Dapsy fiindu numitul oficiantul ministeriu, renunca la titlulu de deputat. Se va ordena alegere noua in cerculu respectivu.

Petr. Aczél raporta din partea comisiunii economice despre bugetul camerei pre lun'a lui Maiu. D'aci se escă una disputa, terminandu-se cu conclusulu urmatoru: Camer'a decide, ca onorariulu anualu alu presiedintelui seu se fia 12,000 floreni er' beneficiulu cortelaru

"OM"
2000 fl.: cuestoriulu camerei va avea unu onorariu de 3600 fl. la anu. — Paulu Nyáry propune a se emite una comisiune spre a elucră unu proiect pentru înființarea si arangierea bibliotecii camerei deputatilor.

Continuandu se pertratarea proiectului de adresa, Sandr. Buianovicu iè cuventul in favoarea proiectului comisiunii, ér' Gavrilu Várad y pledéza pentru alu lui Tisa, dñeundu intre altele: Sinulu meu este plin de grige pentru venitoriu dvostre ea si pentru alu guvernului (Ilaritate), nu pentru dvostra, ci pentru bas'a pre carea v'ati pusu. — Bas'a acésta va face serviticle sale — pana candu ceriulu inca este seninu; dar' ce se va intempla candu va veni furtun'a? Conducatoriu rêu electricu impletesce serviticle sale ca si celu bunu — candu tempulu e frumosu — (Ilaritate) căci ambi procura lenisces dnului casei. Diferint'a s'aréta numai atunci, candu tempestatea erumpe, imprasciandu fulgerele sale De atare masina si conducatoriu rêu consideru eu pusetiunea guvernului, care numai in tempu seninu pote avè ce-va rol; séu folosindu-me de cuvintele unui antevoritoriu, avemu unu acoperementu de auru su care cas'a s'a edificatu fără pietre si fieru. — Paulu Semsey si Const. Raizs spriginescu proiectulu dreptei, Ludvigh pre alu stangei, Bel. Mariássy pre alu st. estreme, ér' e. Andrasy face replica cuvintelor lui G. Várad y.

Siedint'a si inchia la 2 ore d. am.

Siedint'a d'in 25. maiu a camerei deputatilor.

Autenticându-se procesulu verb. alu siedintiei de eri, presiedintele anuncia mai multe petitiuni care se trau mitu comisiunii petitiunarie.

Ministr. comunicatiunii Em. Mico respunde la interbelatiunea dplui Ciotta, facuta in caus'a liniei ferate Zagrabi-a-Fiume. spunendu că una parte se cladesce deja, pre cealalta parte cladirea se va incepe in scurtu.

Veniaminu Craliieviciu adreséza — in limb'a croata — ministrului de comunicatiune urmator'a interbelatiune: Elucratu-a dnulu ministru proiectulu de lege relativ la edificarea liniei ferate Eseu-Siseu, si déca, e. candu lu va presintă camerei? ér' in privint'a direptiunii acelei linie oservă-va dorint'a natiunii, expresa si d'in parte ditei croato-slavone?

Carolu Szathmáry interbeléza pre ministr. justitiei si alu internalor, că are cunoscinta despre tormentile cu bâte si alte instruminte, comise in detrimentul alegatorilor d'in comun'a Baboca (cottulu Somogy) d'in partea oficiantilor cotateensi cu asistenta militara? si ce pasi au facutu séu voru face pentru eruarea vinovatilor si administrarea drépta a justitiei? — Interp. se va impartasi ministrilor respectivi.

Dupa ce se presintara voturile pentru cei 5 membri ai comisiunii bibliotecaria, propusa de P. Nyáry, desbarterea a sup'r'a proiect. de adr. se continua. — Petru Aczél vorbì pentru proiect. dreptei ér' Coloman Ghyczy pledéza in favoarea principielor stangei, Ed. Zsedényi se incercă a combete pre toti corifeii stangei. Danielu Irányi sprigini proiect. estremei.

Siedint'a se termina la 2 ore si 1/2 d. am.

Siedint'a d'in 26. maiu a camerei deputatilor.

Fiindu autenticat, procesului verb. alu sied. trecute presiedintele anuncia diferite petitiuni. — Raportul comisiunii verificatorie Car. Antalysy dechiara verificati pre dptii: Albertu Benedicti si Gavrilu Lónyai, re servandu-se pentru alegatorii estui d'in urma cele 30 de dîle de petitiunare. Ca investigatori contr'a alegorii lui Jonu Rakoczy se esmitu dpt. Sam. Turz, Jonu Kiss si c. Vict. Zichi-Ferraris. Mai departe se dechiara verificati dpt. Jonu Pasteli (d'in Maramuresiu) si Lad. Csörghe.

Ordenea dîlei este Continuarea desbaterii generali a sup'r'a proiect. de adresa.

Vorbescu: Josefu Bano pentru proiect. deac., Sandru Mednyánszky pentru alu lui Ern. Simonyi, b. Josifu Eötvös pentru alu dreptei, Alb. Németh pentru alu estremei, dñeundu, că d'insulu este intre 400 si inca câtiva deputati acelui-a, care perdiendu-si chiacia de la putiulu mesei, nu potec recită dictiunea bovisata, fiindu că nu o potec scote d'in scrierii. (In drept'a: Deo gratias!) Va spune ince una aforismă d'alui Göthe. — In o gradina frumosa intr'u colivia aurita erău inchise mai multe paseri incantatorie si intre acestea cea mai frumosa preamarià fericeira d'in colivìa, si candu celelalte incepura a fi malcontente, pentru că gradele coliviei li-au nimicitu libertatea, fericit'a li respuse, că gradele le apera pre ele de animalele r. pastit. (Ilaritate.) Vorbitoriu identifica apoi coliv'a cu sistemulu presint. ér' pre pasarea cea frumosa cu Fran. Pulcszky (Ilaritate), si continuandu-si disertatiunea ornitologica, partenesc proiect. lui Simonyi. — Dupa ce mai vorbira căci multe cele, siedint'a se inchia 2 ore si 1/2 d. am.

Aradu, 25 Maiu a. c.

„De la capu se impune pescele.“

Cu sfîrșita prindu pén'a la mana, in momentul, candu voiescă s'è vi facu cunoscuta sortea deplorabila a teologiei nostre gr. or., cu sfîrșita dicu d'in

acelu punctu de vedere, că prin acésta numai rane voiu infige in animele unor'a ér' altor'a compati-mire, vediendu starea cea de totu misera a acestui institutu.

Vi este cunoscutu că ori ce institutu trebue să aiba supraveghitorii si conducatorii săi, acaroru devisa e a privighià atâtua asupr'a progresului facutu in studiele scolastice, cătu si asupr'a portării morale a tenerilor. Ne veti intrebă, că ore aceste in institutu nostru finescu-se cu punctualitate au ba? la ce nse cu dorere respundu, că neci decâtua nu! d'in acea cauza, că D. D. profesori ai acestui institutu sunt prea nepasatori si li-place otialu si numai atunci vinu la scola, candu vre-o faima neplacuta li conturba comoditatea, si ca să nu li-impute lumea că nu merita panca de tote dîlele.

Să vedem propasfrea in studie: dupa ce intra in scol de comunu la a trei-a patrate a orci provoca pre unulu séu doi individi, să ceteasca catalogulu, absen-tandu partea cea mai mare a tenerilor adeca dupa cum am invetiatu in cursulu primu d'in studiele scolas-tice, carea tractéza, cumcă profesorulu lenio-u, face leniosi si pre invetiaciile săi. in fine se asignéza lectiunea neesplicandu-se nimicu d'in cuprinsulu aceleia-, dupa cum s'ar' recere la unu inst tutu ca acest'a, fiindu că este o lipsa neineungiuvera, unde dupa dñs'a apostolului se duca „lumin'a lumii, sarea pamantului“ ci cu grab'a esu afara ca si candu ar' fi fostu in infernu; inse de mai multe ori vinu numai servitorii in laiu, cu acca insarcinare, că să huanu lectiunea mai departe, că Dlu prof. soru nu e a casa, séu este morbosu firesc de nelucrarea cea multa; studiele sunt compuse in asiè stilu, cătu se recere cea mai mare atentiu la cetirea loru si re-petire, căci alcum sunt neintielegivere, fiindu că dñeferile nu au neci o legatura intre sine si se folosec cu elca mai multe cuvinte slavone; de unde nu se pot deduce altu ce-va, decâtua că sunt de atunci compuse, de candu s'a inteme atu acestu institutu, caus'a pentru ce nu se indrepta e că la re-spunis fia-care trebue să tienă strinsu de studiu, mai departe, că Dnii profesori, candu se dictéza studiele absentéza, pentru acésta causa s'a si introdusu metodulu ca la finea semestrului fie-care e obligatul a referă studiulu, ce ar' fi de superfluu, déca Dnii profesori, aru amblă regulat la prelegere; d'in tote aceste se vede că cu propasfrea in studie stâmu forte reu.

Să trecem la portarea morală a elevilor institutului acestui-a: asiu potă aduce exemple nemun-erate, nse nu voiescă, numai acela unicu să-lu amintescă, despre carele s'a traptatu in nr. 21 aiu foie „Albin'a“ unde se descrie breviter eliminarea unui teneru, carele era-si fu primiu, inse autoriu art. awintitu dice „pote s'au indreptatu“, sciti bine că lupulu numai pérulu si-lu schimba, ér' natur'a re-mane totu acea-si: dar' nu numai acest'a ci mare este numerulu acelui individu care nu merita a călcă pragulu acestui institutu sacru (inse mit'a bat'o fo-culu ce nu face.)

E dreptu, că D. D. profesori au infinitat unu consensu scolasticu pentru emendarca tenerilor, ace-st'a era compusu d'in nescari teologi si d'in Dnii profesori, tienendu siedintia in tota septeman'a odata, inse lipsindu Dnii profesori d'in consesulu awintitu, de cele mai multe ori decisumile firesc aduse de cei-alalti colegi pe cari Dnii profesori i-au imputer-nicu in acestu oficiu, s'au nimicitu, si asiè rateci-re a dou'a fostu mai mare, decâtua cea d'antâia.

Acum stâmu totu mai bine, deore-ce unulu d'in-tré Dnii profesori, ne paresi, inca la esamenulu se-mestralu, si de atunci pana in dîlele trecute fără de neci o ocupatiune traianu si ne resfiramu prin totu orasiusu, ca oile pre campu fără de pastoriu, acum se facera dispusetiuni, denu indu-se unu teologu de cursulu alu treilea (normalistu) de profesoru substi-tuta care nu-produce cele mai multe glume, satisfa-candu cu aceste misiunie sale, acestu-a va avea se ni-esplice studiele premergatorie carierei preotesci.

Nu scinu de siguru că ore S. Sa Dlu episcopu l'a denumit, au ba, ce neci decâtua nu potem presupune, că să fi denumit unu asiè individu de conducatoriu, avendu elu mai mare lipsa de instructiune, tote aceste dora se voru emenda, inse nu scim candu, de orece S. Sale cu totulu altecum sunt espli-cate si nu scie ce disordine si caosu e in institutu nostru, căci pre unii avuti Dnii profesori i provedeu cu privilegiu, sprc a vagabundă dupa placulu loru, pre a casa, séu Ddieu scie pre unde; éra altii, cari cu multe suferintie se sustinu, sunt obligati a am-blă la scola, si pentru ce? pentru ca să veda parentii institutului; ore pana candu vei su eri tu o Domne aceste, ca acei cari sunt chiamati de a educă basericei si natiunei pastori sufletesci, să facă atâtea ne-dreptăti si pre noi servi cu capulu plecati; tote aceste cause deplorabile ale acestui institutu le con-credemu marinimosului nostru Dnu eppu si ne nu-tresce sperant'a firma că S. Sa va face destulu acceptării si binelui comunu, sperâmu că nu ne va

lasă să ratecim, ca oile fără de pastoriu, de orece numai asiè vomu ajunge scopulu menit u misiunie nostre.

Tiberiu Grachu.

D'in Comitatulu Satumarelui.

Nu de multă primirămu cercularie veneratelor ordinariate atâtua d'in Urbea-Mare, cătu si d'in Gherla in privint'a alegerei consiliariului scolasticu. Alegerea ce ni stă inainte, e unu lucru de mare importanta pentru noi. Scolele noastre numai ca confessiunale ne potu salva limb'a, si națiunalitatea, mai alesu in tempulu acest'a, candu ne suat amenintiate cele mai vitale interese candu suntem espusi tentatiunei d'in tôte pările. Consiliarii nostri dara voru avè innalt'a missiune de a ne reprezentă si aperi interesele scolastice, si fericit u va fi cerculu ase-ju-a, care si-va să alege de consiliariu pre unu barbatu cu capacitate, zelul si esperiintia in trebile scolastice, si cu energia neobosita.

In comitatulu Satumarelui avem barbati de cal-brulu acestu-a, numai representantii d'in partea ambelor diecese să se unescă, in alegere, si credem că să voru si unu, eu atâtua mai vertosu că in midilocul nostru este barbatul indiestratu cu tôte calitătile recerute si chiamatul de a conduce afacerile scolari. Ori este de lipsa se vi-lu amintim pe D. Petru Branu, a earui activitate in totu ce privesce la naintarea culturei națiunale, e mai pre susu de tôte indoiel'a, si pre carele tocm'a zelul său națiunalu l'au facutu martiru.

Deci frati romani d'in Satumare, să ne unim voturile noastre si să alegem de consiliariu scol. pe D. Petru Branu, ca asiè in cătu-va să-lu desdaunămu pre aelua, pre carele numai infernalele intrige le contrarilor nostri l'au doborit, să facem, cum au facutu bravi romani de la Beiusu fatia cu D. Jonesca, pre carele guvernulu fără de nici o vina l'au destituitu; ince romanii de la Beiusu cunoscandu pre devotatulu barbatu, l'au innalzat la trépi'a ce i-se cuvine, si prin acésta i-au datu tributulu recunoscintie. Romanii d'in Satumare inca sunt datori Dlui Petru Branu cu tributulu recunoscintie, căci activitatea d'insului nu s'au marginitu numai in vorbe frumose, ci in fapte pipaite; deci să-lu mangaiam, si să-i deschidem calea spre noua activitate, să dăm dovedi la lume, că caderealui, ne-au petrunsu pre toti, si că noi lu apretiuim intrunindu-ne voturile pentru alegere a domniei d. sale de consiliariu sco-lasticu.

Sinceru.

Proiectu de adresa alu centrului d'in stang'a

sustinutu casei reprezentantilor ungarii.

Pre a gratiose Imperate si Reg e apostolicu!

Cu reverintia omagiale si cu sentiomentu de bucuria ne-am convinsu éra si d'in prénaltulu evenentu de tronu alu Maiestatei Tale, cătu de tare, Ti-jace la anima binele Ungariei creditiose, si Ti estindu prénalt'a atentiu la tote căte i sierbescu spre innaintare.

Si noi sintim adencu adeverulu prénaltieptelor eu-vante a le Maiestatei Tale, că raportele favoritorie de dreptu publicu sunt numai o garantie in sine nesuficiente pentru sortea natiunilor, si recunoscem, că nice cele mai favoritorie raporte de dreptu publicu nu potu avè rezultate dura-toare, daca nu sunt spriginite de poterea desvoltarei interne a natiuniei.

Recunoscem inca, că desvoltarea acestei poteri de viață aterna in mare parte de la reforme interne, cari corespundu pretensiunilor tempului si libertatei, si chiaru de aceea suntem gata d'in tota anim'a a face pre terenul acestor'a totu ce binele patriei nostre pretinde si pentru care avem poteri si facultati; concede ince Maiestate, ca confor-mu detorintie nostre de reprezentanti, să esprimem cu sinceritate si convingerea, că precum raportele favoritorie de dreptu publicu in sine nu sunt de ajunsu pentru garantarea sorteii natiunilor, de asemenea introducerea reformelor interne, fia ea cea mai practica si mai perfecta, in sine inca nu este de ajunsu pentru acestu scopu, ba că cea d'in urma fără de raporte favoritorie de dreptu publicu, in mai multe direptiuni nice nu este cu potintia.

Condusi de acesta convingere, nu negăm că deslegarea raportelor dreptu publicu, facuta de diet'a trecuta, are o mare insemnatate; totu-si trebuie să dechiarăm, că noi e afămu de asiè, cătu nu este cu nepotintia a fi multiemiti ea si, delaturandu-o, a indreptă tota poterea natiuniei eschi-sivu la marea opera a reformarei interne.

Acésta este cu nepotintia, pentru că deslegarea facutu subtragandu agendele cele mai momentose a le vietiei de statu de la cerculu de activitate alu legelatiunei unguresci si alu guvernului ungurescu, nu corespunde pretensiunilor unei pusestiuni favoritorie de dreptu publicu; este cu nepotintia, căci ea, in urm'a strinsei concessiuni, in care statu agendele singuratece a le vietiei de statu, lega manele legelatiunei si guvernului in lucruri, cari nu le subtrage eu-tulu de la cerculu loru de activitate; este cu nepotintia, căci ea, subtragandu de la diet'a si de la guvernului tieri de ciderea despre cea mai insemnata parte a finanelor statu-lui, si numai d'in privint'a financiaria inca, ne face necapa-

bili de a înaintă după trebuintia intereselor spirituale și cele materiale.

Așa cum punctele de vedere de drept publicu, cari nu concedu ca într'unu statu altă legalitate afara de cea propria să creeze legi și să aduca concluse cu valoare de dreptu, și ca executiv'a să se eserzeze pre alta cale afara de guvernul național respunditoriu, cău si reformele interne, cari din cau' a acestei defectuosități a deslegarei de dreptu publicu suntu restrinse de multe părți si facute mai cu nepotintă, ambele pretindu de la noi, ca staruindu de o parte și în tota poterea a fini marea opera a reformelor, de alta parte totu cu aceia si potere si cu acel'a-si zel să staruim și pusetiunea noastră de dreptu publicu să devina într'adeveru favoritoria si ca atare să nu sierbesca de piedecă la desvoltarea potrei interne a națiunii.

Dacă si securitatea noastră propria o pretinde acăstă; o pretinde splendoreea si poterea tronului incunguratu de pietatea națiunii, o pretinde missiunea, care Maiestatea Ta în preanaltulu cuventu de tronu ai desemnat'o patriei noastre "ca unu paditoriu si factoru alu culturei apusene."

Unu statu, care n'are potere armata națiunale; unu statu, care nu poate dispune insu'-si de finantele sale; a căruia existenția încă nu este recunoscuta diplomaticu in tota lumea; care din acesta temeu nu poate eserce influența ce-i compete in politic'a esterna: unu astu-feliu de statu nu poate fi securu nice de propri'a sa subsistintia, nice nu poate fi tare intru sustinerea si inaltarea splendorei si a poterei tronului Domitorului său, nice capabile de a garantă si înaintă interesele umane s'ale civilisației.

Fia-care are detorint'a nerefusabile de a asculta de lege pana candu este încă lege, inse chiaru asiè detorintia are să staruesca a schimbă legile, cari sunt daunatorie pentru tronu si patria.

Intre ambele staturi a le Maiestatei Tale este o legatura, sanctiunata de mai multe secole, care stringe tare la olalta, inse nu apesa — si adeca: comunetatea suveranului.

Acăstă este legatur'a, cu care voimu să fimu legati cu celelalte tiere si provincie a le Maiestatei Tale. Totu, ce in trece a este legatura, impiedeca liber'a miscare, desvoltarea peterilorui atâtua aici, cău si in cele-lalte tiere si provincie a le Maiestatei Tale, fără ca acesta coerintia (tineret de olalta) să pota da o garantia mai mare pentru o posessiune comună si nedespărțita.

Acăstă este ce noi acum in pusetiunea noastră de reprezentanti am trebuitu să exprimem d'in detorint'a ce o avem fatia cu Regele si fatia cu patri'a in asemenea măsura, si concede, Maiestate, să sperăm, că daca reprezentanti credintiosei Ungarie voru susterne propunerii pentru schimbarea acestei pusetiuni, ne va succede a Te convinge, că fără de delegatiuni si ministeriu comunu, că pastrandu-se tote recerintiele națiunie de statu; tote locurile — cari, din cau' a identitatii principiu si in interesulu aperarei imprumutate ce emana din acesta identitate, pretindu o rezolvare consumatoria — se voru potè resolve cu multu mai securu si spre multiemirea toturor; că atari armate, din cari fia care se desvolta pana la deplina potere sub influența proprii sale legalatiuni naționali si a guvernului său național, si pre cari identitatea supremului loru comandante, a suveranului loru comune, in tempu de necesitate le preface intr'o unică armata, — au cu multu mai multa potere si taria, de cău o armata, in care recerint'a unitatei pentru ori ce prețu debileteza a priori, ba face impossibile radicarea spiretului patrioticu si prin acăstă desvoltarea potrei de viciu. Arestandu prin acăstă parerile si dorintele nostre in privința pusetiunei de dreptu publicu, declarăm totodata, că la cestiunile de reforme interne suntemu gat'a a face totu ce potemu face in pusetiunea noastră presinte in spiretul constituionalismului, alu libertatei si alu egalitatei de dreptu, si că tote propusetiunile guvernului Maiestatei Tale, cari voru urmă o asemenea direptiune, le vomu primi cu bucuria si le vomu supune consultarei.

Poterea judecatoresca bine organizata si nedependinte in tota direptiunea, restrinsa numai prin lege, nu este forte momentosa numai ca garanția unei administratiuni de justitia bune, grabnice, nepartiale si eficiente, ci totodata si ca patri'a libertatei individuali si politice.

Dacă ne va succede a organiză o astu-feliu de potere judecatoresca, apoi am facutu multu pentru ascurarea prosperitatii patriei noastre.

Sentim si necesitatea crearei unei legi penale, pentru a cari integrare procedur'a penale are a se regula prin introducerea scaunelor de jurati; sentim si necesitatea reorganizarii judecatorielor de I. instantia, cu cea din urma acestei atâtu de strinsu legată organisatiunea jurisdictiunilor si a municipielor, in cău ceea numai cu acăstă la olalta se poate resolve in modu multiemitoriu si corespondentu spiretului generalu, ce domnesce in tiera; era cestiunea reorganizarei municipielor si a combinarei ei cu raportele schimbă este de securu un'a din acele cestiuni momentose, cari accepta deslegarea.

Organisatiunea corporatiunilor, cari in presinte eserzea drepturile comitatelor si a le altoru jurisdictiuni, s'au statutoru înaintate de astă cu 21 de ani. Straformarea acestei organisatiuni pre basea legii ordenarie stabila, care se tiene de primele nostre indigintie, si mediulocirea acestei-a nu va fi piedecă din partea noastră, daca ea se va efectuă in spiretul libertatei si alu egalitatei de dreptu; intr'acea noi nu sămău vr'unu contrastu intre drepturile jurisdictiunilor si

intre principiul de responsabilitate, radicatu la valoare in cercurile mai înalte a guvernului.

Determine-se prin lege sfer'a de dreptu a unui a si a altui-a; estindu-se responsabilitatea si asupr'a municipiilor si membrilor acelor'a; fia acesta responsabilitate cer-cuserisa in lege si aplice-se prin judecatoriele ordinari si nedependinte a le tierii după o lege de statu: si voru incetă totu frecările, cari s'au desvoltat u pot pan'acum intre guvernul central si intre jurisdictiuni, si se va infinită armonia, care este necesaria intre guvernul central si fia care organu alu administratiunei.

In modulu acest'a se va infinită armonia fără de a se sacrifică autonomia — după a cărei realizare in alte staturi amicii libertății impreunate cu ordinea staruescu cu atât'a ardore fără a se periclită libertatea individuale si a se sacrifică potrei nerestrinse a guvernului central, centralizatiunei rigide; acăstă inse ar' trebui să urmeze, daca am voi a purcede pre basea intipualui contrastu principiale intre sfer'a de dreptu a municipiilor si responsabilitatea guvernului centralu.

Crede-ne Maiestate, că autonoma care bine regulata ar' fi a se estinde si a supr'a comunelor, că existența corporatiunilor autonome, cari stau că intermediatori intre individu si poterea de statu, — sunt ce'a mai mare garantia nu numai a libertății ci si a ordinii, pre candu centralizatiunei rigida pericoliteza libertatea, fără a fi in stare să asecurze ordinea in modu durabilu.

Este de dorit — si după parerea noastră — ca defectele legei noastre de alegere să se suplinescă.

Sentim si aceste defecte; sămău de lipsa, ca legea de alegere să fia chiara si să nu se pota explica reu afărmă de lipsa că libertatea alegerei să fia scutita contr'a estrava-gantielor passiunilor de partita; dara ace'a trebue scutita — precum ne-am convinsu era-si despre acăstă cu ocazia unea miscarilor electoral decurse mai de curendu — si contra' ingerintiei guvernului, si aceste doue punte de vedere trebuie luate in consideratiune celu putiu asemenea de stricta.

In urmă acestor'a si in interesulu acestoru scopuri suntemu gat'a a colcură si la schimbarea legei de alegere de la anulu 1848, numai cău acăstă schimbare să nu fia restringerea esercerii dreptului, ci regularea ei pre basea dreptatei si a egalitatii de dreptu, desvoltarea si ulteriore si asecurarea ei contr'a ori carei influențe nedependiente. — Intr-acacea prin acăstă nu vedem facutu totu ce se poftesc, pentru ca cas'a representantilor să pota da expresiune libera si nedependinte opinionei generali a tieri. Spre acestu scopu mai este de lipsa, ca membrii ei — afara de exceptiunile cari resulta din natur'a formei de guvern parlamentar — să fia de sine statutori si nedependinti de la guvernul care susta, este de lipsa asiè dara crearea unei legi de incompatibilitate.

Maiestatea Ta amintesci pr a gratiosu si de necesitatea reformarei casei de susu.

Si noi o afărmă de lipsa. O casa de susu in adeveratul intielesu alu cuventului abiè pota ave locu in nouu ca-dru alu constitutiunei nostre; inse o casa de susu adusa in armonia cu institutiunile nostre poate face servitie folositorie patriei si tronului; dar' ca să fia organizata ca atare si compusa din astu-feliu de eleminte, cău membrii ei să renuna nedependinti de stramutările guvernelor, cari se schimba unulu pre altulu, era cu opiniunea publica să stă in legatura atâtua de nemediulocita si durabile, cău să nu se prefaca in o casta deosibita, si să nu pota sierbi de piedecă opiniunei publice, care se manifestea consecintă.

Să aiba destula auctoritate pentru ca parerile loru din verginti de a le casei representantilor, să dă ansa la noua cumpenire, că acele-a să fia scutite de pericolele unilateralități si a le pripirei; inse să nu formeze atare elementu isolat, deosebitu, care nu este in stare să intielegă opiniunea generală a tieri si să fia intielesu de ea.

Deca guvernul Maiestatei Tale ne va susterne pro-pusetiuni pentru suplinirea defectelor formal si materiali a le legei de presa, nu ne vomu retrage de la suplinirea acestoru defecte, dara trebue să declarăm d'in capulu locului, că noi dorim să se facă acăstă asiè, cău libertatea de presa să devina realitate; organele politice să se libereze de sarcinile materiali cele preste mesura, si publicatiunile loru nu numai să nu se restranga ci să li se asecurzeze libertatea in deplina mesura.

Cu tota voi'a vomu colcură si la crearea unei legi, care va fi chiamata a ordină exercerea dreptului de insotire si de adunare: numai cău acăstă ordinare să nu restranga dreptulu, ci să lu asecuraze, si să determine si normeze măsurile ce voru fi a se luă fatia cu abusurile si nelegalitățile eventuali.

Preste totu vomu luă parte cu anima voiosa la deslegarea toturor acelor cestiuni prea momentose, cari Maiestatea Ta Te ai induratu prea gratiosu a le aminti.

A sterge remasările raportelor feudali; a radică poterea spiretuala a patriei noastre prin legi aduse in interesulu instructiunei publice; a radică poterile ei materiali prin legi de industria bune, practice si corespondentorie imprejurărilor, prin conveniuni comerciale internaționale, prin garantie ce le oferesc societățile de actiuni si prin perfectiunarea mediulocelor nostre de comunicatiune: tote aceste-a se tiene si de cele mai fierbinti dorintie a le nostre. De aceea vomu salută cu bucuria tote propusetiunile respective a le guvernului Maiestatei Tale, daca ele voru fi petrunse de spiretulu insufletitoru alu libertatei si alu liberei con-

tinție, si nu voru ave de scopu nice immultirea potrei guvernului si marirea influenței lui nedependintă, nice favorisarea intereselor unor tienuturi singurate, ci totu de un'a si pretotindenea: ordinea legală impreunată cu libertatea si înaintarea toturor intereselor patriotice.

Abiè pota fi ce-va mai de dorit pentru noi de cătu ca se potem odata pertră bugetul statului cu de amenințu. Fii convinsu, Maiestate, că atât'u echilibriul ce are a se sustină in economia statului, cău si reformarea afacerii de contributiune, voru forma obiectul deosebitei nostre atențuni, si sperăm că guvernul Maiestatei Tale ne va susține la tempul său si in modulu său atât'u bugetul anului trecut si socotele de pre anul trecut, cău si elaboratele referitorie la reformarea afacerii de contributiune; inse afara de acăstă afărmă noi de lipsa si insirămu intre primele agende: radicarea unei curte de contabilitate nedependinte si investita cu potere cuvenita, fără de care controlarea eficace a economiei statului nice nu este cu potinta.

Cu dorere trebuie inse să marturisim, că chiar de se voru intemplă totu aceste-a, totu si nu ne potem promite unu rezultat indestulitoriu, nice in privința echilibriului economiei statului, nice cu deosebire in privința reformarei afacerii de contributiune, si acăstă nu, din cau' a, că in urmă stipulatiunilor de dreptu publicu, atât'u guvernului cău si dietei in multe privințe le sunt manele legate, asie cău singuri si numai după schimbarea pusetiunei de dreptu publicu, dorit de noi, potem speră unu rezultat multumitoriu.

Cea mai fierbinte dorintia a animei noastre este, ca legatur'a reînregită cu Croati'a si Slavoni'a, să se stringă mai tare prin viuile sentințe a le iubirei si avem' sperarea, că vomu afăla la acele tieri aceea-si promisitudine care ne va face cu potinta ajungerea rezultatelor dorite. Totu cu atât'a caldura dorim, că toti locuitorii acestei patrie, tienă-se de ori care naționalitate, să traișă in contilegere fratiesca unii cu altii, — să staruesca cu poteri unite a face patri'a comune fericita si florita, care este interesul comun alu fia căruia fin alu patriei.

Prea gratos Imperator si Rege apostolic! Numeroase si prea momentose sunt cestiunile, cari Maiestatea Ta Te ai induratu prea gratiosu a le aminti.

Amintirea acestoru cestiuni in sine inca este o doveda despre parintesc'a ingrijire a Maiestatei Tale, de la care este pețâmă si sperăm eu incredintare, că ea nice in cestiunile neamintite nu va intardi a implementoriile Ungariei credintiose M. T.

N'avem' intentiunea să insirămu tote aceste cestiuni, inse trebuie să insemnăm aci: cestiunile cari se referesc la situația de dreptu publicu, —

cestiunea realizarei perfectei libertăți a religiunii, restaurarea intregitării teritoriale a patriei noastre, care numai după rezolvarea cestiunei fumane si dalmatine si a afacerii fruntariului militare se va potă consideră ca închiriați

D'in partea noastră Te asecurăm Maiestate că fatia cu marimea missiunii noastre, nu ne va lipsi nice voința silintă de a face totu ce se poate, pentru ca patri'a noastră să devina unu statu juridic asediatu pre base democratica, liberu, de sene statutoriu si provediutu cu tote recerintiele.

Nu tienem' pana la extremități de reminiscințe trecutului, inse nu voim' nice să improvismă.

Nu voim' nice să sustinem' institutiunile desvoltate d'in viția milenară a națiunii in form'a loru necorespunzătoare seculului presint, nice a le agunca la o parte, ci ne tienem' de detorintia a le acomodă pretensiunilor secului.

Scimus noi bine, că institutiunile cari nu corespundu acestoru pretensiuni, cari nu corespundu spiretului luminalui, nu se potu sustine, dara scimus că si institutiunile improvizate, neinradicate in viția națională, au o viciu forte nesecură; si chiar de aceea credem, că in locu de a sustine in institutiunile invecite său a aruncă tote la o parte si a improvisa institutiuni noue, contrarie cu desvoltarea istorica, mai bine să desvoltăm cele noue din cele vechi, si numai institutiunilor iuflintate in modulu acest'a le potem predica o viciu indelungată.

Deci cu cău sunt mai momentose agendele cari neastepta, cu atât'u avem' mai mare trebuinta de pace si le-nisces, pentru a carei sustinere Maiestatea Ta Te ai induratu a ne molcomi.

Primul interesu alu fia căruia statu, alu fia carei națiuni este sustinerea pacei, pentru că numai sub aripiile acestei-a potu ele să si promoveze bunastarea spiretuala si materiale, pe candu resbelul in ambe direptiunile le amintia cu mare remanere inderetu, ba cu mare periculu; noi inse, cari avem' a suplini multe din trecutu, cari avem' a vindecă rane vechie de diecenie, avem' lipsa neincunguriata de pace. Si chiar de acea asteptăm de la guvernul Maiestatei Tale, ca, tienendu-se de parte de amestecarea in treblele ori căruia altu statu, nice prin faptele nice prin dechiaratiunile sale nu va da causa său si numai pretestu pentru conturbarea pacei, ba că tota influența si va intrebuita-o pentru sustinerea ei.

Si va intrebuinta-o cu atât'u mai virtosu, că-ci numai daca pacea lui este asecurata, potem speră, că va succede a scădă si la noi numerulu armatei stabile si prin acăstă po-

porulu se va liberă in parte de apesarea atâtu de grea a contributiunei de sange si de bani.

Prea gratoare Imperator si Rege apostolic! Adençu sentim' noi greutățile acestei epoce de transiune; adençu sentim' importantia de parte strabatoria a determinatiunilor noastre, si chiar' de aceea vomu urmă in procederea noastră convingerea animei noastre, nedependinte de ori ce respectu personalu, — dandu-ne potere pentru impleirea grelei nostre opere sperarea, că ceea ce creămu va respondi binecuvantare si la posteritatea cea mai departata.

Cari de altmintrea cu adanca reverinta suntemu ai Maiestatei Tale imperatesci si apostolice regesci

Cei mai umiliți sierbi:

Representantii Ungariei adunati in diet'a, prin Colomanu Tisza,

Deputatul I-lui cercu de alegere din Dobritinu
Datu in 13 maiu 1869.

Nr. 66.
Seri'a IX.

Insciintiare.

Subseris'a directiune, avendu in vedere impedecările neincunjurate si pre nesciute intrevenite, cari facu ab-solutu impossibila realizarea numeroselor agende ce privesc la pregatirile trebuintiose pentru adunarea generala din anulu acestu-a, in siedint'a de asta-di au dispusu: ca terminul ce se defipese pre 2/14 iuniu a. c. pentru tiene-rea adunării generali „să se amane pe 1 septemb're a. c. st. nou,” care terminu se prevede fi cu multu mai folositoriu afacerilor Asociatiunei, si mai alesu din acel punctu dn vedere: că-ci partea cea mai mare d'entre respec-tivii domni colectanti ai Asociatiunei — nici in urmarea repetitelor provocări de acea facute — „n'a u raportat u despre resultatulu lîmpedirei si incasarei restantelor cu cari sunt detori membrii Asociatiunei, — prin urmare acei respectivi dd. colectanti voru avè tempu de ajunsu pentru a implini detorintele insarcinarei, si a suruge cu sprințul loru spre lamurirea si deslegarea acelei cestiuni vitale fatia de Asociatiunea nostra.

De altumintrele, precum sortitor'a loteriei filantropiie impreunata cu petrecerea de saltu naționalu (balu) si preste totu intreprinderile si lucrările directiunei voru fi cu multu mai perfecte, si incoronate de unu resultatul mai fa-vorabilu in interesulu Asociatiunei nostre.

Despre ce subseris'a directiune rabesce a inscintiă pre on- publicu rom. si cu deosebire pre toti OO. membri ai Asociatiunei, cu acea observare: că d'in partea acestei directiuni sa facutu deodata si acea dispusetiune: „ca sortiurile loteriei filantropice si biletele de balu” determinate pentru diu'a prima a adunarei generale, ce au fostu conchiamata pe 2/14. iuniu a. c. „să se pri-veșca de valide numai pentru nou defipstul terminu alu adunarei generale; a deca: pre 1. septemb're a. c. st. nou” candu cu ocasiunea petrecerii de saltu naționale se va executa si acea sortitura.

Datu d'in siedint'a straordinaria tienuta in Aradu, 23. maiu nou 1869.

Directiunea Asociatiunei naționale pentru cultur'a po-porului romanu.*)

Presedinte substitutu:

Demitriu Bonciu m. p.

Petru Petroviciu, m. p.
notariu Asociatiunei.

Romania.

Mari'a Sa Domnului Romanilor a adresatu urmatoru'a epistola dñui presedinte alu consiliului de ministri, rela-tiva la celebrarea aniversării dilei de 10 Maiu:

„Domnule presedinte,

„Diu'a de 10 Maiu in care, urmandu apelulu na-tiunii romane, am intratu pentru prim'a ora in acesta ca-pitala, este scumpa animei mele, ea pre fie-care anu re-stringe mai multu legamentul ce me unescu România.

„Pana acumu se coușarara, d'in partea autoritatiloru, sume destulu de insemnate spre a celebra aniver-sar'a ei, asta-data inse asiu dori ca asemenea fonduri — de s'ar fi alocat — să se aplice spre a alină suferintiele celor in lipsa si modulu acestu-a, d'a manifestă sim-patiele pentru person'a mea, mi va fi celu mai placutu.

„Alu d-tale affectionatu,

„CAROLU.”

(Monitoru),
Bucuresci 7 Maiu 1869.

VARIETATI.

** (Corespondintie intre imperatul Josif si imperat's'a Russiei Catarin'a.) Directorul archivului c. r. de curte si statu a publicatu

*) Sunt rogate si celealte onorate redactiuni ale diua-rloru naționale pentru bunavoint'a de a reproduce inscini-tarea aceast'a si in colonele loru.

in dilele trecute corespuindintele ce le avuse imperatul Austriei Josif si imperat's'a Catarin'a, intre care cea referitoria la eliberarea crestinilor din Turcia merită tota atentiunea:

La 10. septemb're 1782 imperat's'a Catarin'a scrise se urmatorile: Russi'a nu pretinde altu ce, de căsu ce-tatea Ociacovu cu teritoriul d'ntre Bugu si Nistru si un'a séu doue insule d'in arcipelagu. Doue imperie noue ar' trebui a se intemeia in Orientu; unulu statutoriu din Moldova, Muntenia si Besarabi'a, su numele: Daci'a, era celu alaltu, la casu candu va succede a scote din Europ'a pre inimicul crestinismului, noulu imperiu grecescu cu capital'a Constantinopole. Catarin'a propune pentru tronulu imperiului grecescu pre nepotulu său Constantiu, era despre ocuparea tronului dacicu nu vorbesce nemicu. Imperatul Josif, in respunsulu său de la 13. noemvre, apröba tote proponerile Catarinei adaugandu cele ce doresce a le castigă pentru Austria. Elu pretinde cătatea Hotinu, (in Moldova), ea cheia pentru Galiei si Bucovina, una parte d'in România pana la Oltu (adeca România mica), ambele tineruri ale Dunării de la Belgradu pana la Nicopole (cetate romana fundata de imp. Traianu) in latime de 3 mile, d'imprenuta si navigatiunea libera pre totu fluviulu, unu confiniu (granitia) sudicu, care ar' avè a se formà prin linea drépta de la Belgradu pana la golfulu de la Drin'a, si in fine posesiunile vene-tiane d'in Istri'a si Dalmati'a; era republicei venetiane săi se dèe dreptu recompenza insulele: Morea, Cipru, Cre'ta si alte insule mai mice din arcipelagulu grecescu. Catarin'a respinsse la 4. ianuaru 1783, cu curtenia inse resolutu acesta schimbare teritoriala, objectandu, că impregiurările voru aduce cu sine de voru avè lipsa de ajutoriulu venetianilor, si pentru acea nu-i pot amari.

„Ost.“

** (Multiemita publica.) De la publicatiunea comunicata in nrulu 44 alu acestui pre-tinutu diurnal au mai incurst la D. P. Cosma pre-sen'a comunității gr. or. d'in Beiusu pentru reedi-carea scolei si casei parocale dearse in 1862 si pentru repararea besericiei:

Au incunsu deci

1. Dela D. Dimitrie Iacobescu prot. in Mehadi'a 5 fl.
2. Prin D. presedinte consistorialu si prot. alu Oradei-mare Simeonu Bica 9 fl., si anume de la d. sa 2 fl., de la Pr. S. Sa metropolitulu Andreiu B. de Siaguna 5 fl., Gavriliu Netru prot. 1 fl., Demetriu Leca 1 fl.

3. De la venerab. consistoriu gr. or. d'in Cernauti 54 fl., si anume de la S. Sa D. episcopu alu Bucovinei Eugeniu Hacmanu 25 fl., de la d. Archimandritu Bendella 5 fl., de la ases. consist. D. Ioanu Tiurcanovicu 1 fl., D. prot. C. Lucesculu 1 fl., ases. consist. D. V. Ilieseviciu 1 fl., as. consist. D. M. Comorosianu 1 fl., Esarculu D. V. Prodanu 1 fl., prof de Teologia D. I. Caliniciu 1 fl., prof de teologia D. V. Mitrofanovicu 1 fl., prof. de teologia d. Isidoru Onciulu 1 fl., prof. de Teologia d. Casianu Stratulatu 50 cr., protosing. si prof. de religiune d. V. Iliutu 2 fl., prof. de releg. d. M. Calinescu 1 fl., rectoru sem. d. E. Filipescu 1 fl., prefectulu sem. d. Veniaminu Siacota 50 cr., prot. si par. d. I. Olinescu 1 fl., par. Leonu Popesculu 1 fl., periodent d. Daniilu Diaconovicu 1 fl., archon. d. Manase Nastasi 1 fl., archidiaconulu d. Teocistu Dronu 1 fl., diaconulu d. Isaia Iopesculu 1 fl. cu cernicia sa pred. catedr. rom. d. Grigoriu Hacmanu 1 fl. cucernicia sa pred. catedr. rom. si invetiatoriu de cantari d. Isid. Vorobescu 1 fl., prea cu-cernicia sa d. ases. consist. Samuilu Andreescu 2 fl., cu-cernicia sa d. par. Artemiu Barariu d'in Ceachoru 1 fl. Caror'a prin acest'a li-se esprime multamita publica d'in partea comunității ajutorate. — Beiusu, 18 maiu 1869 st. n. — Mihaiu Cosma, not. comun. bes.

** Declaratiune. Dl. E. Hentesiu — a supr'a carui-a una parte a intilegintei romane d'in Deva ar avè banuela (dsu disă că „ar' avè convingere firma”) cumcă polemisarea escata d'in comit. Hunedorei, si apa-ruta in nri premersi ai „Federatiunii” numai prin mediulocirea dsale ar' fi esită la lumina — ne roga a constată: in cătu are dsu parte la acea polemia? întru interesulu adeverului si spre a se resfiră tota banuel'a, declarâmu că D. E. Hentesiu nu are neci o parte, neci macaru mediulocitoria la acea polemia, ba adaugem că de la dsu nu am primitu neci odata neci masaru o epistola pri-vata.

Redactiunea.

** Vice-regale Egipetului se ascépta in Vien'a pre 30. l. c., in 5. iuniu va veni la Pest'a — spunu foiele vienesi. Scopulu caletoriei sale se dice a fi invitarea domi-nitorilor Europei la deschiderea canalului de Suez. Se afirma că Austria va fi reprezentata, l' acea solemnitate, prin archiducii Ludovicu Carolu si Victoriu Ludovicu insoțiti de c. Beust.

** Esprincip. George viciu pusu pre picioru liberu.) Tabla regia cassă sentint'a tri-bunalului de prim'a instantia, pronunciata in procesulu es-principului, ca adeca să fia detinutu in inchisor; si estu-modu, avendu garantie private, se va potă aperă in libertate.

** (Bulletin du Journal du Commerce A-u-stro-Hon-rois va apară, de doue ori pre septemana, in

Pest'a la 1. iuliu nou, redegeau in trei limbe: franceză nemtiesca si maghiara, de B. Strasse.

** Lucratorii boemi d'in Praga tienura in 23. l. c. unu mitingu, in cea mai frumosa ordene, creandu mai multe concluse salutarie.

** (Diurnalul nou rom.) Opiniunea consti-tutiunale a aparutu in Bucuresci, — ni spune „Traianu.”

** (Societatea Transilvană) si a serbatu domineca (11 maiu) a dou'a aniversara. — I dorim pro-sperare!

** Junimea romana d'in Bucuresci s'au constitu-til intr'una societate literaria numita „Romanismulu,” cu unu scopu multu frumosu si naționalu. — Dorim să info-rescă.

(Numiri.) Cetim' in foi'a of. „Buda Pest' Köz.”: La oficiulu vamale d'in Bazasius s'au numit: Nicolau Alecsie-viciu perceptoru vamale, Fridolinu Cosoviciu controlorul si Constantiu Huth oficiante la celu d'in Panciov'a: Ferdinandu Coller controlorul si Jonu Calusiu) asistentu; la celu d'in Palanc'a noua: Mastaleru controlorul; la oficiulu pri-mariu vamale d'in Orsiov'a: Nic. Barbutiu si Luc' Sto-covicu asistenti si Jonu Pažauru ajantu oficiale; la oficiulu perceptoralu si vamale primariu d'in Laurinu: Hugo Boroviciu oficiual si Emericu Palugyai asistentu. Jonu Sicu si conci-stul ministeriulu cult. Fisiculu primariu alu cottului Zemplinu Antoniu Novacu medicu cu rangu demajoru in ministeriulu pentru aperarea tierei. Jonu Hudiciu, Carolu Sabo, Carolu Olah Vecsei, Andreiu Eva, Emericu Szögyény si Mihai Stelianu comisari de licuidare pentru rescumparea viilor in cottulu Zemplinu.

Sciri electrice.

Vien'a, 24. maiu. Scirile d'in Parisu spunu, că principale Napoleonu s'ar' fi esprimatu in cercurile con-fidentiali, cumcă imperatul va chiamă la guvernul pre-partit'a moderata.

Berolinu, 24. maiu. „Staatsanzeiger” publica de-cretulu regescu, prin care parlamentulu vamale se con-chiamă pre 3. iuniu.

Vien'a, 24. maiu. „Neue fr. Presse” spune, că in ternuntiulu austriacu d'in Constantinopole, b. Prokesch-Osten, a renunciatu la postulu său diplomatiu, numindu-se in locul lui ministrulu imperialu alu finanelor Becke. Se dice că portofoliul ministeriulu imperialu de finance ar' fi rezervat unui unguru.

Livorno, 24. maiu. Astă-se intendantele austriaci c. Crenneville insotită de consululu generalu austriacu Inghirami, fu atacatu de doi individi necunoscu-ti. Crenneville capetă una lovitura in fatia, era Inghirami fu asasinat.

Parisu, 24. maiu. Foi'a oficiale publica resulta-tulu alegerilor d'in Parisu: Gambetta a obtinut 21,734 de voturi, Raspail 14,639, Garnier Pages 14,133, Ferry 12,916, Cochin 12,470, Favre 12,028, Rochedor 10,033, Simon 30,305, Pelletan 23,410, Bancel 20,700, si Picard 24,400. (Toti liberali radicali.) Alegerile pro-vinciali sunt favoritorie guvernului. Bancel s'a alese in Lyon cu 16,953 voturi. Thiers a cadiutu atâtul in Lille cătu si in Poitiers. Ollivier n'a reesit in Paris s'a alese in Dragnigan.

Panciov'a, 25. maiu. Cetatianii de aici arangia-să săra dlui dr. Svetozaru Mileticiu, care a sositu aici unu solemnu conductu de tortie la care, afara de porto-rii de tortie, a participat si una multime mare de poporu.

Florentia, 25. maiu. Sosindu scirea despre aten-tatulu comisui contr'a c. Crenneville, Menabrea esprimă b. Kübeck cea mai intimă condolintia d'in partea guver-nulu italianu asurându ca guv. it. va luă measurele cei mai rigorose, pentru a eruă pre cei culpabili.

Parisu, 25. maiu. Unu cerculariu alu ministru int. constata resultatulu alegerilor in 280 cercuri; s'a alese 196 guvernamentali, 58 liberali moderati si 25 na-dicali. Resultatulu elect. d'in 10 cercuri inca nu este con-scutu.

Vien'a, 26. maiu. „Wiener Abendpost” de adi publica unu telegramu d'in Florentia, care spune, ca rega-a insarcinat pre comandantele trupelor d'in Livorno, ca se esprime intendantelui Crenneville condolintia reg-lui pentru atentatulu comisui.

Proprietariu, redactoru respunditoriu si editoriu:
ALESANDRU ROMANU.